

2 augustus 2026 (18de zondag door het jaar)

Anton Milh o.p.

Beste zusters en broeders,

Twee weken geleden was ik in Ars, een Frans dorpje dat om geen enkele andere reden bekend is dan omdat “het pastoorke van Ars”, Jean-Marie Vianney, er vele jaren van zijn heilige leven doorbracht. Bij zijn aankomst in dit boerengehucht was de kerkelijke praktijk er niet bijzonder hoog. Als men toen de manier van tellen van de evangelist had gevolgd (enkel de mannen, niet de vrouwen en kinderen), had men de kerkgangers op één hand kunnen tellen. Vele jaren heeft de pastoor gezwoegd om zijn kudde weer op kerkelijke weide te laten grazen, waarbij hij hen bepaalde – in zijn ogen – ondeugdelijke gewoontes probeerde af te leren, zoals de dansfeesten die wekelijks achter de kerk gehouden werden. Ter waarschuwing van de bevolking liet hij in zijn kerk een altaar ter ere van Johannes de Doper inrichten, met daarbij het opschrift: “Sa tête fut le prix d’une danse.” Een dans heeft hem het hoofd gekost, verwijzend naar Salomé’s dans voor Herodes die hem zodanig verleidde dat hij haar niks wilde weigeren – zelfs niet het hoofd van een profeet.

“Toen Jezus van de dood van Johannes de Doper had gehoord, week Hij vandaar in een boot uit naar een eenzame plaats om alleen te zijn.”
Uitwijken, eenzaam, alleen. Mattheüs benadrukt door zijn woordkeuze hoezeer Johannes’ gewelddadige dood Jezus raakte. Dit roept de vraag

op naar wat precies de relatie was tussen de twee. Naar afkomst waren het verre neven, zo vertelt Lucas, die verhaalt over hun ontmoeting terwijl ze nog in de buik zaten van Maria en Elisabeth. Bij leven liet Jezus zich dopen door Johannes en behoorde zo een tijdlang tot diens ‘penitentenbeweging’. Allicht als eerste zag Johannes in Jezus de Messias, diegene die eigenlijk hem moest dopen en niet omgekeerd. Maar in de dood, hoe was hun verhouding daar?

Johannes sterft niet omdat hij expliciet het geloof belijdt in Jezus als Christus. Kan hij dus wel een martelaar worden genoemd? Om dit probleem op te lossen, smijt Thomas van Aquino het over een andere boeg: Johannes is een martelaar omdat hij ondeugd heeft aangekaart, zijnde het onwettige huwelijk van Herodes Antipas. Johannes dus als patroon tegen overspel! Misschien is de interpretatie van Gregorius de Grote interessanter. Deze stelt dat Johannes stierf omdat hij getuigenis aflegde tegen leugen en bedrog, en zo voor de waarheid. En omdat hij getuigde van de waarheid, getuigde hij van Christus.

Inderdaad, in het Johannesevangelie spreekt Jezus over zichzelf als “de Weg, de Waarheid en het Leven”. De Weg en het Leven, daar spreekt en preekt men graag over. Maar Jezus als de Waarheid? Dat is een beetje vervelend. Dan is Jezus als een licht, waar ons hele leven tegen wordt gehouden en waarvan zo duidelijk wordt dat het regelmatig nog veel schaduw werpt. Dat er nog veel onwaarheid in ons schuilt. Onwaarheid in onze omgang met anderen. Roddel, leugens om bestwil, zondig zwijgen. Onwaarheid ook ten opzichte van onszelf. Denken dat we meer kunnen of zijn dan werkelijk het geval is. Ons groter achten dan anderen, of omgekeerd, denken dat we van generlei waarde zijn.

Zoeken naar Waarheid, *Veritas*. Geen Waarheid om anderen mee plat te slaan, om het eigen grote gelijk aan te tonen. Niet de waarheden van de ideologieën. Maar wel: de kennismaking met de Waarheid als een persoon. Jezus die ons uitdaagt om in zijn licht te gaan staan, en om ‘waar-achtige’, ‘waar-lijke’ mensen te worden, ten opzichte van anderen en ten opzichte van onszelf. Jezus ook die ons uitdaagt om pal te gaan staan voor de Waarheid, daar waar deze wordt verdonkeremaand, geschaad, vermoord.

Met Johannes is een profeet, een getuige van de Waarheid vermoord. Maar de Waarheid is sterker dan de grootste leugen en kan niet finaal het zwijgen worden opgelegd. “Als de verkondigers zwijgen, zullen de stenen roepen”, zo voorspelt Jezus zelf. De mensen komen te voet vanuit de steden, als een menigte, naar Hem toe. Zovele mensen die verlangen om Hem te kennen, om de Waarheid te kennen, om erdoor gezuiverd, genezen, bevrijd te worden. En het is door deze persoonlijke ontmoeting met de Waarheid, dat deze zich vervolgens in overvloed geeft, als gedeeld brood. Laten wij in deze eucharistie ‘ons hoofd erbij houden’, maar vooral ons hart, onze persoonlijke relatie met Jezus overwegen, Hem dankzeggen voor zijn zelfgave aan ons, en ons bereid verklaren om ons op eenzelfde wijze aan Hem te geven. Amen.